

Thema Knutselen

Cursus drie, week zeven

Josée Coenen en Ans Drubbel

d.d. juni 2016

Cursus drie, week zeven

Zie de **Inleiding** voor onze uitgangspunten en achtergronden

Wat en hoe **Knutselen** MN-n module 1 **School** HZS: onderwerp 21 **Knutselen**

Leerstof			materiaal	
pragmatiek	1 taalfuncties 2 gesprekconventies 3 tekst	0 liedje 1 waardering uitspreken, hulp aanbieden, suggesties geven, instemmen; iets lenen, om uitleg vragen 2 <i>alsjeblieft, dankjewel</i> 3 <i>zijn, mijn, zij, ze</i> (enk.) <i>hij</i>	0 cd 2 VHEZ, les 16, TB blz. 89 zie onder 1 PB 2, les 16, blz.32-35, TB 89-91; Mn-n, dag 5 zie onder 2 PB 2, les 16, blz.32-35, TB 89-91 3 HZS oef.11 zie onder	
woordenschat: inhoudswoord	themawoorden: 1 znw., 2 ww. 3 bijv.nw.		1 PB 2, les 16, blz.32-35 HZS oef.1-3, BWB blz. 120 ZIS blz. 30-31 zie onder 2 HZS oef.6-9, MN-n, dag 5 BWB blz. 121, PB, praatplaat 16, blz. 36-37,ZIS cd zie onder 3 HZS blz. 19,20	1 achtergrond-kleuren gebruiken bij afbeeldingen (ZIS); het-woorden (-voorwerpen) 1 stickers van het-woorden bij HZS, BWB
woordenschat: functiewoord	1 lidwoord 2 bijw. van tijd: <i>eerst, dan nu, gisteren</i> , 3 voegwoord: <i>want, omdat, maar</i> 4 voorzetsel: <i>met, zonder</i> 5 onb.telwoord, bijwoord: <i>allebei, samen</i> 6 bezittelijk vnw.		2 HZS oef. 26, 27, ZIS blz. 53-57 e.v., DBK blz. 56 e.v. zie onder 3 HZS oef 28, 33 zie onder 4 zie onder 5 zie onder 6 zie onder	1 vingers gebruiken (ZIS)
klankleer	1 klank-letter 2 woordaccent 3 zinsintonatie	2 samenstelling 3 vraagzin, mededelende zin	2 ZIS blz. 86 e.v. DBK blz. 19, 96 zie onder 3 ZIS blz. 164, DBK blz.97.e.v. WB 4.1	
vormleer	1 vervoeging ww. <i>o.t.t.</i> 2 vervoeging hulpww.: <i>mogen, zullen, willen</i> 3 vervoeging hulpww. van tijd: <i>hebben, zijn</i> 4 vervoeging volt.deelw.		1 HZS oef.30 DBK blz. 36 zie onder 2 HZS oef. 30 DBK blz.46-49 zie onder 3 HZS oef. 30 , DBK 40-45 zie onder 4 HZS oef. 26-27 DBK blz. 40-45 zie onder	
zinsbouw	1 zinnen maken 2 zinnen: <i>gaan+ ww, aan het (ww)</i> 3 zinnen maken: samengesteld, hoofdzin-hoofdzin 4 zinnen maken: samengesteld, hoofdzin-bijzin		1 HZS oef. (11) 12, ZIS blz.34-57, DBK blz.102 e.v. zie onder 2 MN-n dag 5, DBK blz. 58, 107 zie onder 3 DBK blz. 108 zie onder 4 DBK blz. 109 zie onder	1,2,3 strookjes en /of kubussen (ZIS, DBK)

Cursus twee, week zeven

Zie het bestand **inleiding** voor achtergrond en uitgangspunten

Weekrooster week zeven

dag een	dag twee	dag drie	dag vier	dag vijf
liedje Wat maak jij? woordenschat-inh.w. . <u>znw.</u> -functiewoorden . lidwoord pragmatiek . dialoog . gespreksconventies . taalfunctie klankleer . woordaccent samenstelling . zinsintonatie vormleer . ww. vervoeging <i>o.t.t.</i> . vervoeging modale hulpww.	liedje Wat maak jij? woordenschat-inh.w. . znw. . <u>ww.</u> -functiewoorden . lidwoord . bijw. van tijd: <i>eerst, dan</i> . vz.: <i>zonder, met</i> pragmatiek . dialoog . gespreksconventies . taalfunctie klankleer . zinsintonatie vormleer . ww. vervoeging <i>hebben</i> . ww. vervoeging <i>zijn</i> zinsbouw . zinnen maken . zinnen maken (knipww.)	liedje Wat maak jij? woordenschat-inh.w. . znw. (eigenaam) . <u>ww.</u> -functiewoorden . lidwoord . bijw. van tijd: <i>nu, gisteren</i> . telw.: <i>allebei</i> . bijw.: <i>samen</i> pragmatiek . dialoog . gespreksconventies . taalfunctie . tekst klankleer . zinsintonatie vormleer . ww. vervoeging <i>volt. dw.</i> zinsbouw . zinnen maken: samengesteld gezegde	liedje Wat maak jij? woordenschat-inh.w. . znw. . ww. . bijv.nw. -functiewoorden. . lidwoord . voegwoord: <i>want, omdat, maar</i> pragmatiek . dialoog . gespreksconventies . taalfunctie . tekst klankleer . zinsintonatie zinsbouw . zinnen maken: <i>gaan+ww, aan het (ww)</i>	liedje Wat maak jij? woordenschat-inh.w. . znw. . ww. -functiewoorden . lidwoord . voegwoord: <i>want, omdat, maar</i> pragmatiek . dialoog . taalfunctie . tekst zinsbouw . zinnen: hoofdzin- hoofdzin . zinnen: hoofdzin-bijzin

Gebruikte verwijzingen

MN-n = *Mondeling Nederlands nieuw*

HZS = *Horen zien en schrijven*

PB 1, PB 2 = Praatboek 1 en Praatboek 2 van *Van horen en zeggen*¹ +cd's

TB = Tekstboek *Van horen en zeggen*, met tekst liedjes en dialogen

DBK = *De bovenkamer*, opzoekboek en strookjes

DBK- H = *De bovenkamer*, Handleiding, cd- Werkbl= Werkblad

BWB = *Beeldwoordenboek*

VHEZ = *Van horen en zeggen*

WIP = *Woorden in prenten*, deel 1 en deel 2 (+cd's)

ZIS = *Zien is snappen* (+cd)

ZMN = *Zeg maar na*, uitspraakcahier bij *Horen zien en schrijven*

Joker = Werkgroep Anderstalige Nieuwkomers (1997). Joker. - Eerste opvang in de reguliere klas van het

basisonderwijs. Gratis te downloaden op http://www.cteno.be/?idWp=269&id_materiaal=407.

¹ De praatboeken van *Van horen en zeggen* zijn opnieuw gedrukt. U kunt deze via **contact** op de website bestellen. Prijs: 15,00 euro per stuk.

Liedje dag een t/m dag vijf

Benodigdheden

- VHEZ, cd 2, les 16
- TB. blz. 89

Hoe aan te bieden?

(Doel) 'We luisteren vandaag naar het versje *Wat maak jij?*'

Woordenschat Inhoudswoorden dag een t/m dag vijf

Zelfstandige naamwoorden

Benodigdheden

- HZS oef. 1-3
- BWB blz. 120
- Praatboek 2, les 7, blz. 38-43²

Woordenschat–extra

- Bij de woorden uit de oefeningen van *Horen Zien en Schrijven* en het *Beeldwoordenboek* kunt u eenvoudig een voorzeg- en nazegoefening toevoegen (=stap drie uit de Nt2-didactiek).

(Instructiezin): 'Zeg maar na (woord). '

- Sticker u de afbeeldingen van het-woorden in HZS:
- In het *Beeldwoordenboek* kunt u dit ook doen.

Woordenschat dag drie

Zelfstandige naamwoorden - eigennamen

Benodigdheden

- ZIS blz. 30-31
- Bijlage (volgende bladzijde)

Hoe aan te bieden?

Zie ZIS blz. 30-31

² De praatboeken van *Van horen en zeggen* zijn opnieuw gedrukt. U kunt deze via **contact** op de website bestellen. Prijs: 15,00 euro per stuk.

kijk op de plaat

- 1 De kinderen hebben handenarbeid.
 Samir is aan het kleien.
 Zijn handen worden vies.

- 2 Joop is aan het breien.
 Joop brei een sjaal.

- 3 Daar komt Els aan.
 Els brengt een pakje chocolademelk mee.
 Ze gaat eerst melk drinken.

- 4 Het pakje melk van Pien valt op de vloer.
 Op de vloer ligt een plas melk.
 Wat is er gebeurd Pien? vraagt de meester.
 Mijn pakje melk is gevallen, meester.
 Nu heb ik ook een vlek op mijn broek.

- 5 Muna heeft een flesje lijm.
 Zij doet lijm op het karton.
 Muna morst lijm op de tafel.
 Muna plakt het karton op elkaar.

- 6 Omar is aan het zagen.
 Omar past niet op.
 Au..., hij zaagt in zijn vinger.

- 7 Rosita heeft een naald en een draad.
 Zij maakt een zakdoek.
 Een zakdoek met blauwe kruisjes.

- 8 Lisa is verkouden.
 Hatsjie, niest Lisa.

Woordenschat dag twee - vijf

Werkwoorden

Benodigheden

- HZS oef.6-9
- MN-n dag 5
- BWB blz. 121
- Praatboek 2, praatplaat VHEZ, blz. 36-37 thema *Handenarbeid*³
- ZIS cd

Hoe aan te bieden?

- LK wijst de afbeelding op de praatplaat aan en noemt het werkwoord (max. vijf werkwoorden per keer).

(Doel:) 'Je leert nu werkwoorden'.⁴

(Instructiezin:) 'Kijk goed. Dit heet (werkwoord).'

lijmen breien zagen timmeren naaien
stempelen kleien deppen knippen verven
handenwassen vasthouden aanwijzen

- LK vraagt aan leerling: 'Wijs aan (werkwoord).'
- LK wijst aan en zegt: 'Zeg maar na: (werkwoord).'

Hoe te oefenen?

- **PingPong** (in tweetallen) Leerlingen wijzen om de beurt een handeling aan en benoemen die.
- **Uitbeelden** (in viertallen) Een leerling beeldt een handeling uit: de anderen benoemen die.

³ De praatboeken van *Van horen en zeggen* zijn opnieuw gedrukt. U kunt deze via **contact** op de website bestellen. Prijs: 15,00 euro per stuk.

⁴ De werkwoorden moeten de leerlingen kennen, voordat ze zinnen kunnen maken. Zie bij de zinsbouwlessen.

Woordenschat dag vier

Bijvoeglijk naamwoord

Benodigdheden

- HZS oef. 19, 20

Woordenschat dag twee

(Functiewoord) bijwoord van tijd: *eerst, dan*

Benodigdheden

- HZS oef. 26, 27
- ZIS blz. 53-57 e.v.
- DBK blz. 56 e.v.
- VHEZ, blz.34 Werkboek 2 (zie ook bijlage 2)

Hoe aan te bieden? Hoe te oefenen?

Eerst pak je de spullen

Laat de leerlingen bij elk stripverhaal vertellen.

Stel daarbij vragen als:

Wat doet hij eerst? Wat doet hij dan?

Laat de leerlingen zelf een bloem of een potje maken. Voordat ze beginnen moeten ze opnoemen wat ze achtereenvolgens gaan doen: Eerst ... dan ...

Laat de leerlingen controleren of ze de bloem of het potje in dezelfde volgorde gemaakt hebben als de kinderen op de plaatjes. Stel daarbij vragen als:

Wat deed jij eerst? En hij?

(Functiewoord) voorzetsel: *zonder, met*

Zonder, met

Stel vragen als:

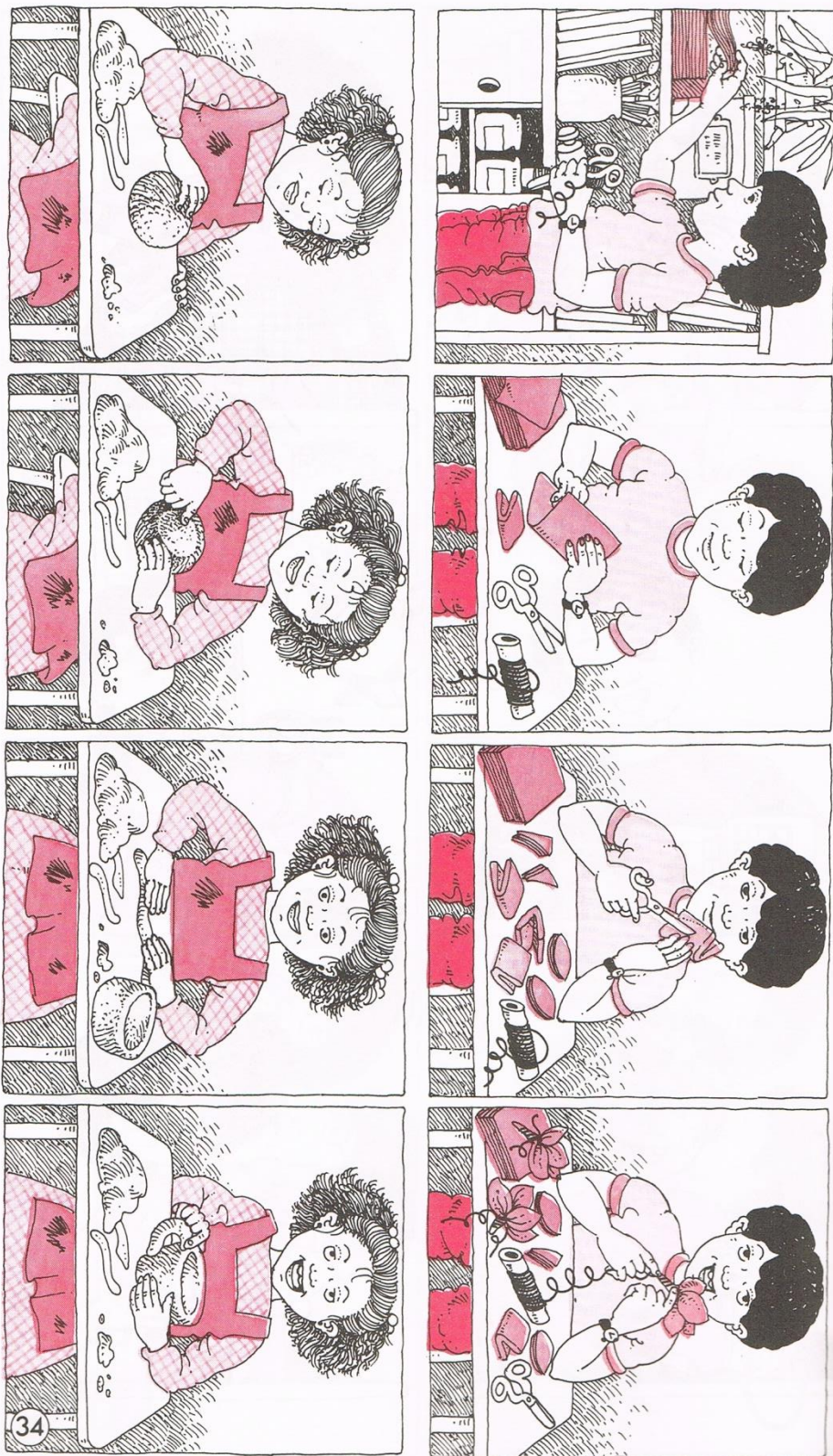
Wat vind je lekkerder? Thee met suiker of thee zonder suiker?

Wat vind je lekkerder? Een gebakje met slagroom of zonder?

Laat de leerlingen dergelijke vragen stellen.

Laat de leerlingen hun of elkaars kleding beschrijven:

Ik heb een trui met col, jij hebt er een zonder col. Ik heb schoenen met veters, jij hebt schoenen zonder veters.

Bijlage 2

Uit: *Van en horen en zeggen*, werkboek 2, blz. 34

Woordenschat dag drie

(Functiewoord) bijwoord van tijd: *nu, gisteren*

Benodigdheden

- HZS oef. 26, 27
- ZIS blz. 53-57 e.v.
- DBK blz. 56 e.v.

(Functiewoord) telwoord, bijwoord: *allebei, samen*

Benodigdheden

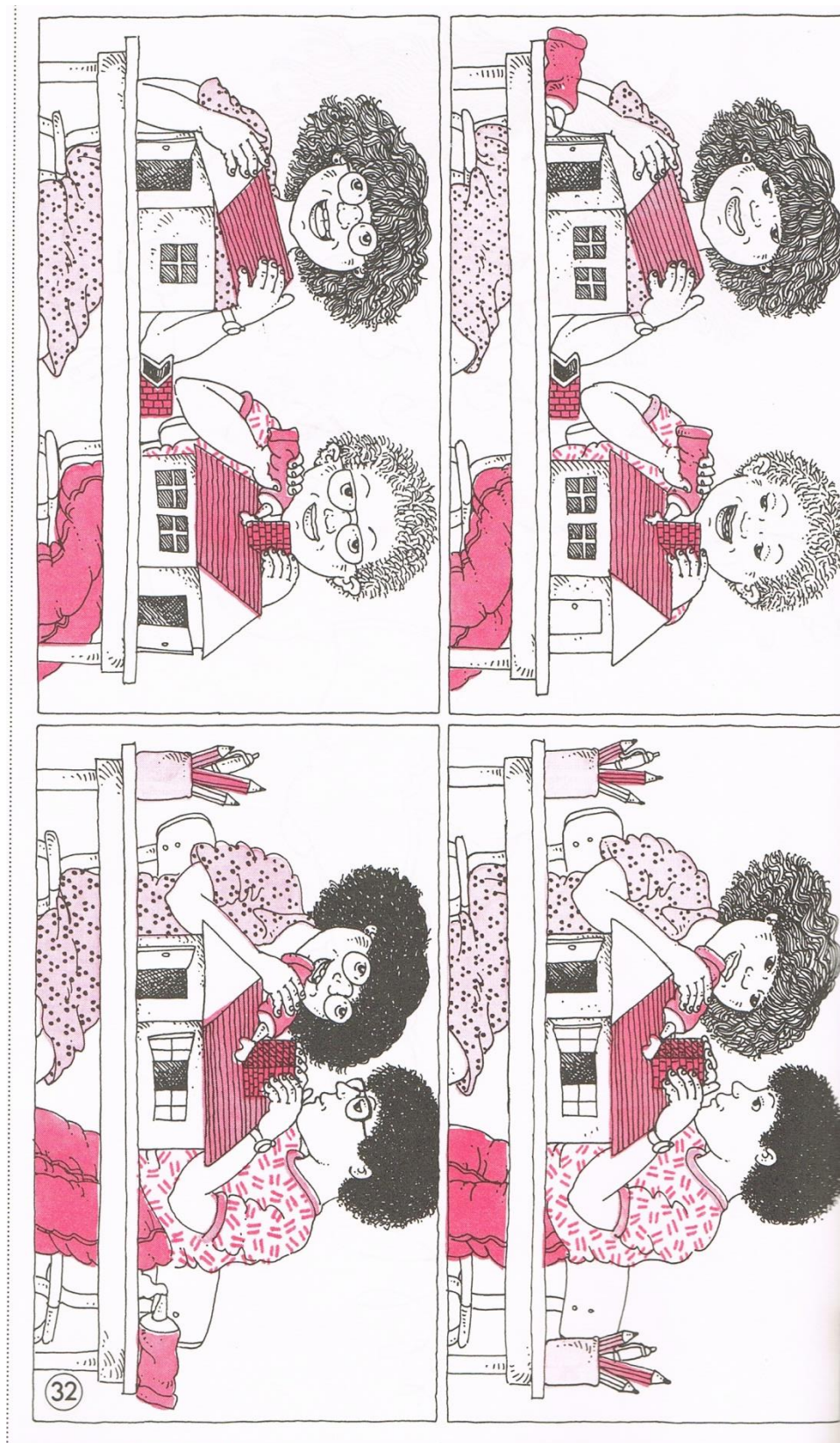
- bijlage VHEZ, werkboek 2, blz. 32 (zie volgende bladzijde)

Hoe aan te bieden? Hoe te oefenen?

Allebei, samen

Leg een aantal voorwerpen neer waarvan er twee een kenmerk gemeenschappelijk hebben. Laat de leerlingen deze beschrijven: Ik zie twee potloden, die allebei een stompe punt hebben. Ik zie twee vouwblaadjes die allebei nieuw zijn.

- **TweePraat** De leerlingen beschrijven om beurten de plaatjes (zie bijlage) en moeten daarbij de woorden *allebei* of *samen* gebruiken. Doet u het eerst voor.

Woordenschat dag drie

Benodigheden

- bijlage (volgende bladzijden)

(Functiewoord) bezit.vnw. (zelfstandig gebruikt)

Het/de mijne, het/de jouwe

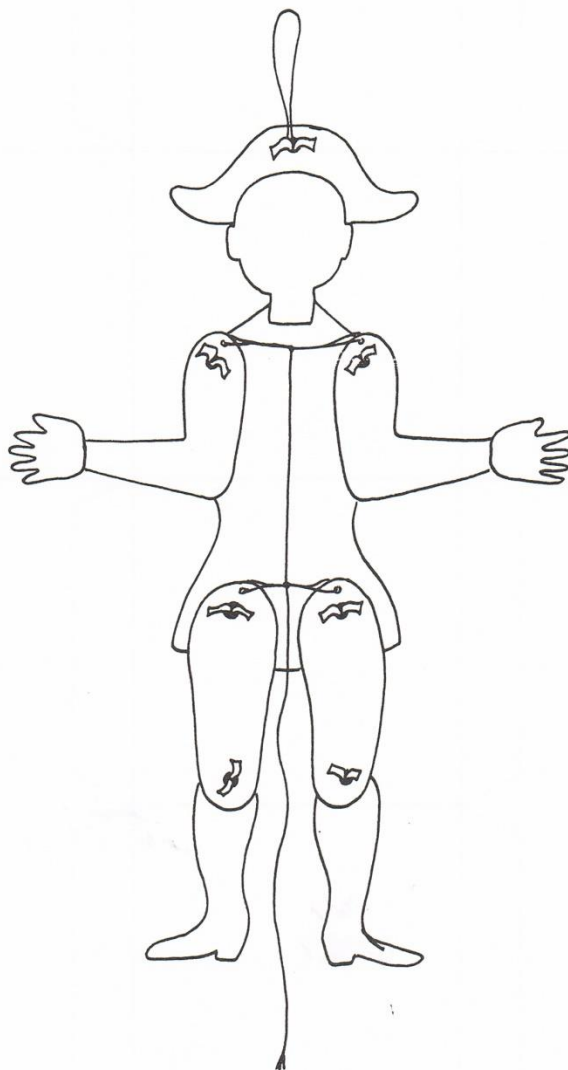
Laat de leerlingen om beurten naar overeenkomsten in bijvoorbeeld hun kleding zoeken en vervolgens de verschillen beschrijven:
We hebben allebei een trui aan, maar de mijne is blauw en de jouwe is rood.

Laat de leerlingen die in de handenarbeidles een zelfde werkstuk hebben gemaakt, dit met elkaar vergelijken:
Het mijne is rond, het jouwe ook.

- Laat de leerlingen een trekpoppo maken (zie de volgende bladzijden) en hun pop met elkaar vergelijken en de woorden *de mijne*, *de jouwe* gebruiken.

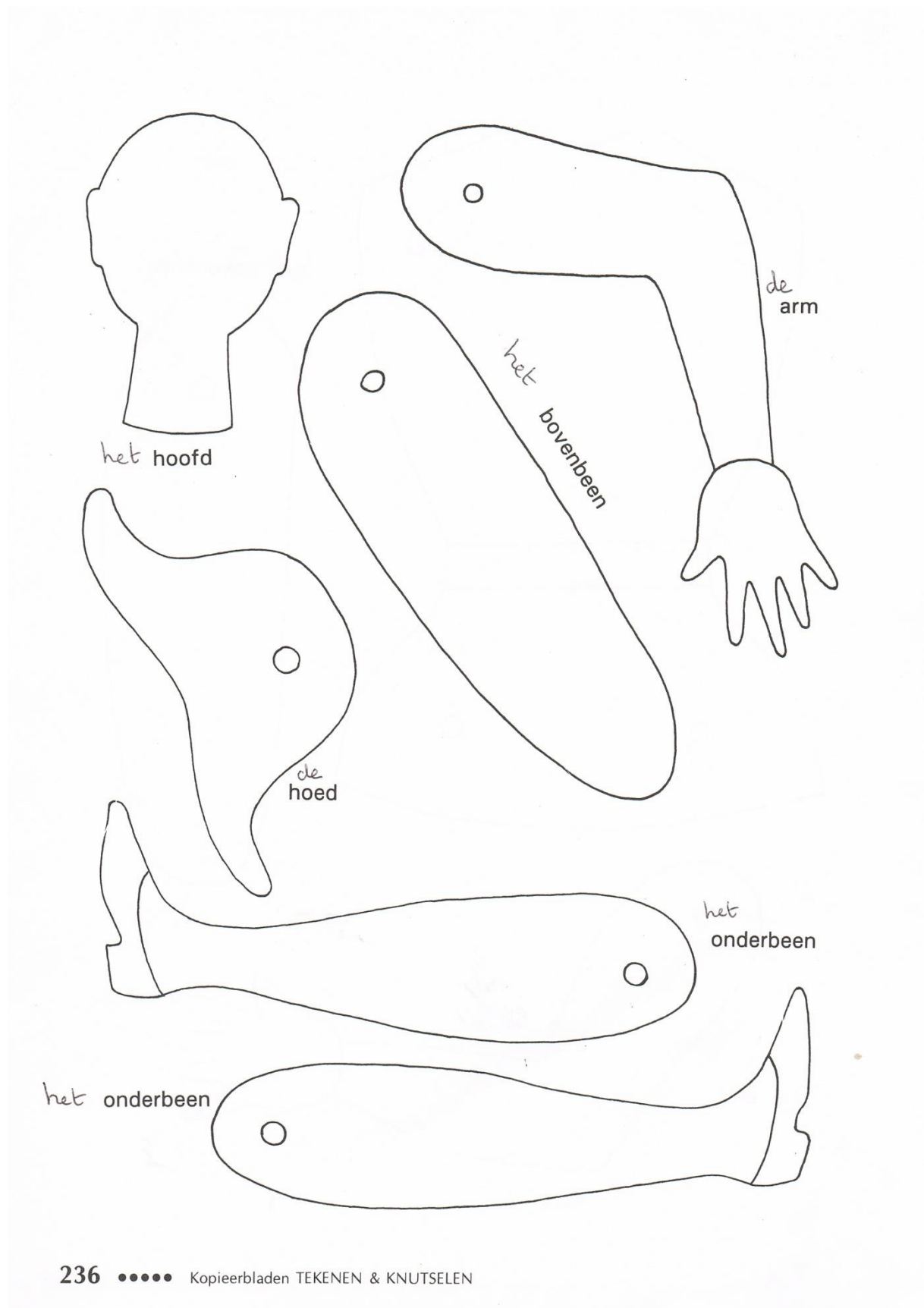
Een trekpop

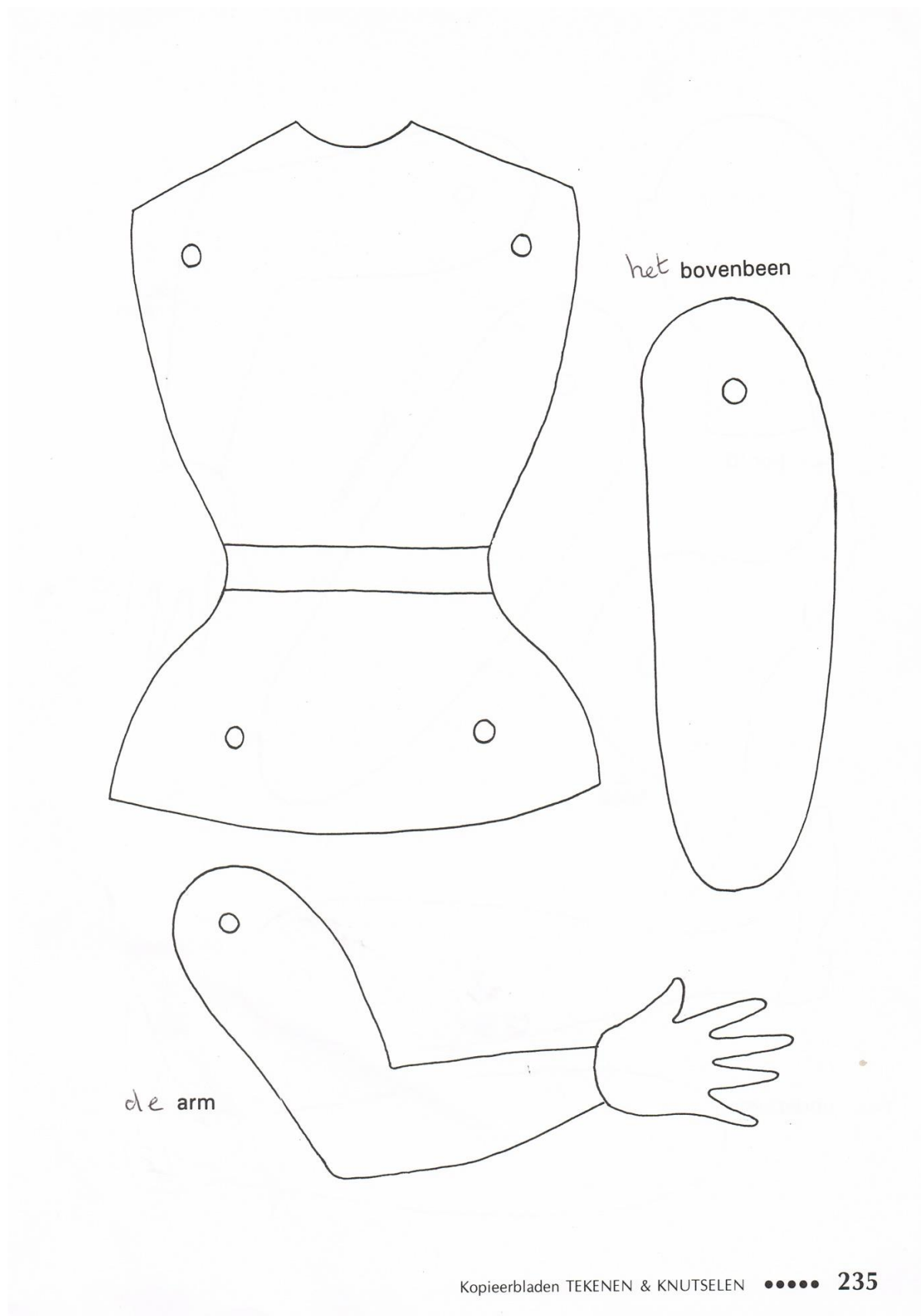
Maak een trekpop die op jezelf lijkt.
Zo ziet de pop eruit als alle delen aan elkaar zijn.

Bron: Werkgroep Anderstalige Nieuwkomers (1997). Joker. - Eerste opvang in de reguliere klas van het basisonderwijs.

Zie voor aanwijzingen: Joker. Gratis te downloaden op http://www.cteno.be/?idWp=269&id_materiaal=407.

(Pragmatiek) Dialoog dag een t/m dag vier

Benodigdheden

- Praatboek 2⁵, blz. 32-35
- TB blz. 89
- VHEZ, cd 2, les zestien

Hoe aan te bieden?

(Doel) 'Je leert vandaag iets horen en zeggen.'

(Instructiezin) 'Luister maar.'

(Zie op de volgende bladzijde voor de tekst van de dialoog.)

Hoe te oefenen?

- beide groepen: 2x klassikaal laten luisteren en aanwijzen (eventueel al meezeggen de makkelijke zinnen)
- individueel cd beluisteren met PB 1.

⁵ De praatboeken van *Van horen en zeggen* zijn opnieuw gedrukt. U kunt deze via **contact** op de website bestellen. Prijs: 15,00 euro per stuk.

- ① Handan : Wat ga jij maken?
Nienke : Het geweer van de jager.
Handan : Waar maak je dat van?
Nienke : Van hout.
En daarop een ander stuk hout.
- ② Nienke : Zeg, wat doe jij eigenlijk?
Handan : Zie je dat niet?
Ik maak de wolf.
Dit wordt zijn kop. [gebaar]
Ik plak dit eerst vast. [gebaar]
- ③ Handan : En daarna plak ik de ogen op zijn kop.
Nienke : Leuk zeg, zal ik je even helpen?
- ④ Handan : Ja, als jij de kop even vasthoudt, dan plak ik de ogen erop. [gebaar]
Zo, dank je wel. Dat zit. [gebaar]
- ⑤ Nienke : Haha, maak je een wolf zonder oren? [gebaar]
Handan : O ja, die ben ik nog vergeten.
- ⑥ Handan : Hé, waar is mijn schaar? [gebaar]
Nienke : Ik weet het niet.
Misschien ligt hij ergens onder.
O nee, hij ligt hier op de grond. [gebaar]
- ⑦ Nienke : Kijk, alsjeblieft. [gebaar]
Handan : Dank je wel. [gebaar]
- ⑧ Nienke : Zal ik er ook één uitknippen?
Handan : Goed, maar ze moeten wel allebei even groot zijn.
Nienke : Ja natuurlijk.
- ⑨ Handan : Zo, het mijne zit er al op.
Nu het jouwe nog.
Nienke : Hou jij de kop even vast? [gebaar]
Dan plak ik het oor erop.
- ⑩ Handan : Zo, klaar. Gggrrrrr! [gebaar]
Nienke : O, net echt.
We kunnen nu gaan spelen.

(Pragmatiek) Dialoog dag drie

Benodigdheden

- als dag een tot en met twee

(Pragmatiek) Dialoog dag vier

Benodigdheden

- als dag een tot en met drie

Hoe aan te bieden?

(Doel) 'Je leert vandaag iets horen en zeggen.'

(Instructiezin) 'Luister maar.'

Hoe te oefenen?

- spelen van de dialoog (.)
- opnemen op mobiel of tablet/ipad
- samen bekijken, beluisteren en LK corrigeert eventueel: nieuwe opname maken.

(Pragmatiek) Taalfunctie dag vijf

Benodigdheden

- MN-n, dag 5

(Pragmatiek) TEKST dag drie

'Joker'woord *zijn, mijn, zij, ze* (enkv.), *hij*

Benodigdheden

- ZIS blz. 120 e.v.
- DBK blz. 85
- (HZS oef. 11 ongemarkeerde tekst)
- bijlage 1a

Hoe aan te bieden?

- Zie ZIS blz. 120 e.v.

Let op: **alle** verwijzingen worden aangegeven op de bijlages. Alleen *zijn, mijn, hij, zij, ze* (enkelvoud) en eventueel *ik* oefent u.

(Pragmatiek) TEKST dag vier

'Joker'woord *zijn, mijn, zij, ze* (enkv.), *hij*

Benodigdheden

- ZIS blz. 120 e.v.
- DBK blz. 85
- (HZS oef. 11 ongemarkeerde tekst)
- bijlage 2a

Hoe aan te bieden?

- Zie ZIS blz. 120 e.v.

(Pragmatiek) TEKST dag vijf

'Joker'woord *zijn, mijn, zij, ze* (enkv.), *hij*

Benodigdheden

- ZIS blz. 120 e.v.
- DBK blz. 85
- HZS oef. 11 (ongemarkeerde tekst)

Hoe aan te bieden?

- Zie ZIS blz. 120 e.v.

11 luister - lees

kijk op de plaat

1 De kinderen hebben handenarbeid.

Samir is aan het kleien.

Zijn handen worden vies.

2 Joop is aan het breien.

Joop brei een sjaal.

3 Daar komt Els aan.

Els brengt een pakje chocolademelk mee.

Ze gaat eerst melk drinken.

4 Het pakje melk van Pien valt op de vloer.

Op de vloer ligt een plas melk.

Wat is er gebeurd Pien? vraagt de meester.

Mijn pakje melk is gevallen, meester.

Nu heb ik ook een vlek op mijn broek.

5 Muna heeft een flesje lijm.

Zij doet lijm op het karton.

Muna morst lijm op de tafel.

Muna plakt het karton op elkaar.

6 Omar is aan het zagen.

Omar past niet op.

Au..., hij zaagt in zijn vinger.

7 Rosita heeft een naald en een draad.

Zij maakt een zakdoek.

Een zakdoek met blauwe kruisjes.

8 Lisa is verkouden.

Hatsjie, niest Lisa.

11 luister - lees

kijk op de plaat

- 1 De kinderen hebben handenarbeid.
Samir is aan het kleien.
Zijn handen worden vies.

- 2 Joop is aan het breien.
Joop brei een sjaal.

- 3 ^{in de klas} Daar komt Els aan.
Els brengt een pakje chocolademelk mee.
Ze gaat eerst melk drinken.

- 4 Het pakje melk van Pien valt op de vloer.
Op de vloer ligt een plas melk.
Wat is er gebeurd Pien? vraagt de meester.
Mijn pakje melk is gevallen, meester.
Nu heb ik ook een vlek op mijn broek.

- 5 Muna heeft een flesje lijm.
Zij doet lijm op het karton.
Muna morst lijm op de tafel.
Muna plakt het karton op elkaar.

- 6 Omar is aan het zagen.
Omar past niet op.
Au..., hij zaagt in zijn vinger.

- 7 Rosita heeft een naald en een draad.
Zij maakt een zakdoek.
Een zakdoek met blauwe kruisjes.

- 8 Lisa is verkouden.
Hatsjie, niest Lisa .

KLANKEN dag drie

WOORDACCENT Samenstelling

Benodigdheden

- ZIS blz. 92 e.v.
- DBK, blz. 119

Hoe aan te bieden?

(Doel) 'Je leert vandaag woorden met de juiste klemtoon verstaan en zeggen. Deze woorden krijgen de klemtoon op het speciale.'

- Spreek eerst langzaam de samenstellingen uit en trommel hard-zacht de klankgrepen. (Of: neem twee verschillende gebaren: een harde klap op de tafel: *met klemtoon*, klap in je handen voor: *geen klemtoon* Of: een vuist voor *met klemtoon* en open hand met gespreide vingers voor *geen klemtoon*. (In het geval van drie of vier klankgrepen (*handenarbeid*): vuist- half geopende hand- half geopende hand - geopende hand)

Hoe te oefenen?

(Instructiezin) 'Trommel maar mee.' Of: 'Doe maar mee (gebaren).'

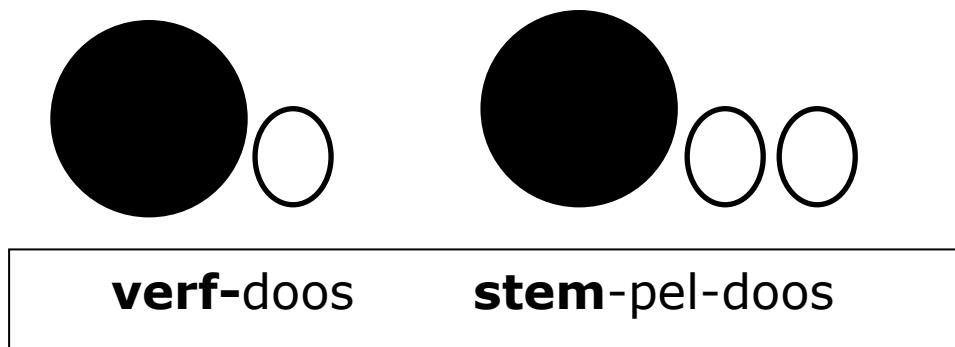
(Instructiezin) 'Zeg maar na.' met de bewegingen (vuist= klemtoon; open hand = geen klemtoon)

1 breinaald, breiwol, breipen, haakpen

2 naaidoos, verfdoos, tekendoos, stempeldoos

Verder verloop

- Verzamel met de leerlingen samenstellingen. Laat ze deze noteren in hun klankschrift en na een aantal in een tweetal nazeggen met de juiste klemtoon.
- Noteer bovenaan in het klankschrift onderstaande tekens: met bijvoorbeeld twee woorden:

KLANKEN dag een tot en met vijf

INTONATIE Vraagzin (en mededelende zin)

Benodigdheden

- ZIS blz. 164 e.v.
- Praatboek 2, blz. 32-35
- VHEZ cd 2, les 16
- DBK, blz. 97 en Werkblad voor het oefenen van de uitspraak 4.1

Hoe aan te bieden?

- Zie ZIS blz. 164

Vormleer dag een

Vervoeging werkwoorden o.t.t.

Benodigdheden

- HZS oef.30
- DBK blz. 36

Vervoeging hulpww. *zullen, willen, mogen*

Benodigdheden

- HZS oef.30
- DBK blz. 46-49 (als hulpw.w.)
- DBK blz. 24 (pers.v.nw.)

Vormleer dag twee

Vervoeging van hulpwerkwoord *hebben*

Benodigdheden

- DBK blz. 41, 43 het werkwoord *hebben* (o.t.t.)
- DBK blz. 24 (voor de voornaamwoorden)
- eventueel et papieren stroken: bruin, geel, diverse rode (*heb, hebt, heeft* en *hebben*).

Hoe te oefenen?

- **BeurtGooi** (Vorbereiding: een papieren bal voor elk team van vier.)
Leerling A noemt een pers.vnw. en gooit/rolt de bal naar Leerling B. Die vult aan met de juiste vervoeging van het werkwoord en de rest van de zin en noemt een ander pers.vnw. en gooit de bal naar Leerling C. Die vult aan en noemt een nieuw persoonlijk voornaamwoord. Enzovoort.

Vervoeging van hulpwerkwoord *zijn*

Benodigdheden

- DBK blz. 45, het werkwoord *zijn* (o.t.t.)
- DBK blz. 24 (voor de voornaamwoorden)
- eventueel set papieren stroken: bruin, geel, diverse rode (*ben, bent, is* en *zijn*).

Hoe te oefenen?

- **BeurtGooi** (Vorbereiding: een papieren bal voor elk team van vier.)
Leerling A noemt een pers.vnw. en gooit/rolt de bal naar Leerling B. Die vult aan met de juiste vervoeging van het werkwoord en de rest van de zin en noemt een ander pers.vnw. en gooit de bal naar Leerling C. Die vult aan en noemt een nieuw persoonlijk voornaamwoord. Enzovoort.

Vormleer dag drie

Vervoeging van voltooid deelwoord *ge+ (stam) + /t/*

Benodigdheden

- HZS oef. 26-27
- DBK blz. 60 (betekenis van tijd) en blz. 40-45, het werkwoord *hebben* (v.t.t.)
- DBK blz. 24 (voor de voornaamwoorden)
- Set papieren stroken: bruin, geel, diverse rode (*heb, hebt, heeft en hebben*).
- Praatplaat 16 Handenarbeid en de werkwoorden *lijmen, breien, zagen, timmeren, naaien, stempelen, kleien, deppen, knippen, verven*

Hoe aan te bieden?

- (doel) 'Je leert zinnen zeggen met *hebben* en (*lijmen, breien, zagen, timmeren, naaien, stempelen, kleien, deppen, knippen, verven*) boren, poetsen, snoepen verven plakken.'
- (instructiezin): 'Maak zinnen met *hebben* en *lijmen, breien, zagen, timmeren, naaien, stempelen, kleien, deppen, knippen, verven*.'

Hoe te oefenen?

- **BeurtGooi** (Voorbereiding: een papieren bal voor elk team van vier.)
Leerling A noemt een pers.vnw. en gooit/rolt de bal naar Leerling B. Die vult aan met de juiste vervoeging van het hulpwerkwoord en gooit de bal naar Leerling C. Die vult aan met het juiste voltooid deelwoord en noemt een nieuw persoonlijk voornaamwoord. Leerling D noemt de hele zin nog een keer op. Enzovoort.

Zinsbouw dag twee

Zinnen maken

Benodigdheden

- ZIS blz. 34-57
- DBK, blz. 102, 103 e.v.
- DBK strookjes
- Praatboek 2, praatplaat 16 *Handenarbeid*
- de *werkwoorden* (*lijmen, breien, zagen, timmeren, naaien, stempelen kleien, deppen, knippen, verven*)
- Zis, cd
- HZS, oef. (11) 12

Hoe aan te bieden?

(doel) 'Je leert zinnen maken.'

(instructiezin): 'Ik maak een zin met *Wie?* of *Wat?* en *Waar* (en later) een zin met *Wanneer?*.'

- LK wijst op een handeling en de tekening en zegt : 'De (jongen) (geel) strookje) kleit (rood strookje) een toren (bruin).
- Daarna: 'De juf knipt het papier'(geel-rood-bruin).

Hoe te oefenen?

(instructiezin): 'Nu maken jullie een zin.'

- **TweePraat** Om de beurt wijzen de leerlingen op de praatplaat en 'zeggen' eerst de zin.
- **TweetalCoach** (in tweetallen) Om de beurt wijst een leerling op de praatplaat en legt de zinsdeelstrookjes neer en zegt de zin. Is het goed? Dan zegt de leerling: 'goed'. Daarna maakt de andere de nieuwe zin.
- **algemeen** Laat de leerlingen bij de oefeningen uit HZS de strookjes erbij gebruiken.

de jongen kleit een toren

de juf knipt het papier

Zinsbouw dag twee

Knipwerkwoorden (herhaling)

Benodigheden

- PB 1, Praatplaat les 16 *Handenarbeid*
- ZIS blz. 114-117
- DBK blz. 50, strookjes DBK: knipwerkwoord
- de gekende knipwerkwoorden

Hoe aan te bieden?

- Zie ZIS

© Roel Burgler

Hoe aan te bieden?

(doel) 'Je leert zinnen maken met 'knip'werkwoorden.'

(instructiezin): 'Jullie maken een zin.'

- LK wijst op een afbeelding van de Praatplaat en vraagt: 'Wat doet de jongen? 't Antwoord is: 'hij houdt de lap vast. (geel strookje-rood strookje-bruin strookje- tweede rode strookje)?

© Roel Burgler

Hoe te oefenen?

- **TweetalCoach** (in tweetallen) Om de beurt stelt een leerling een wie-of wat-doet/doen-vraag en legt met strookjes de zin. Is het goed? Dan zegt de andere leerling: 'goed'. Is het niet goed? Dan coacht deze leerling. Daarna is deze leerling aan de beurt. Doet u het een keertje voor.

de jongen

houdt

de lap

vast

Zinsbouw dag drie

Zinnen maken met *samengesteld gezegde*

Benodigdheden

- DBK blz. 107 (eventueel 113)
- DBK blz. 24 (voor de voornaamwoorden)
- set strookjes bruin, geel, groen, rode strookjes met werkw. gezegde:persoonsvorm en werkw.gezegde , zie DBK blz. 142
- Praatboek 2, les 16
- Praatplaat les 16

Hoe aan te bieden?

(doel) 'Je leert zinnen zeggen met *twee rode strookjes*.'

(instructiezin): ' Maak zinnen met twee rode strookjes .'

(LK wijst op een afbeelding van het Praatboek en /of de praatplaat en zegt: Gisteren heeft de jongen een toren gekleid (legt de strookjes neer : oranje, rood pv tijd, geel- bruin -rood (oranje voltooid deelwoord= werkw. deel van het gezegde). Nu maken jullie een zin met twee rode strookjes.'

Hoe te oefenen?

- **TafelRondje** (in viertallen) Leerlingen hebben een set strookjes en maken samen een zin met de twee rode strookjes U doet het een keer voor. (Zie ook ZIS blz. 99).

heeft

gebreid

heeft

geknipt

Zinsbouw dag vier

Zinnen maken met *gaan* en *aan het (+werkwoord)*

Benodigheden

- MN-n dag 5
- DBK blz. 58, 107
- DBK strookjes (zie afbeelding)
- bijlage (kopieert u de plaatjes, knip ze uit en geef elk viertal een setje)

Hoe aan te bieden?

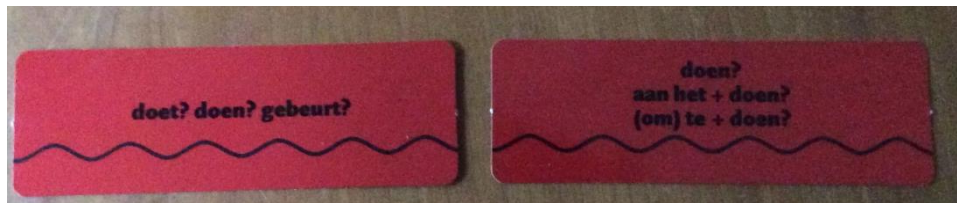
(doel) 'Je leert zinnen maken.'

(instructiezin): 'Ik maak een zin met *gaan* (later: *aan het +werkwoord*)'

- LK toont twee plaatjes (van de bijlage) en noemt de zinnen erbij: 'De jongen gaat verven. Hij verft nu niet. versus Hier is de jongen aan het verven. Nu jullie.'

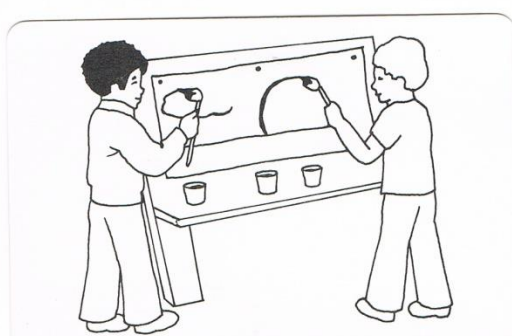
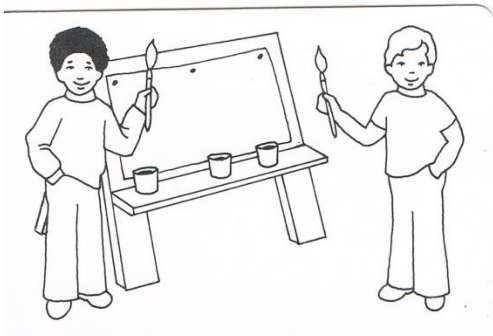
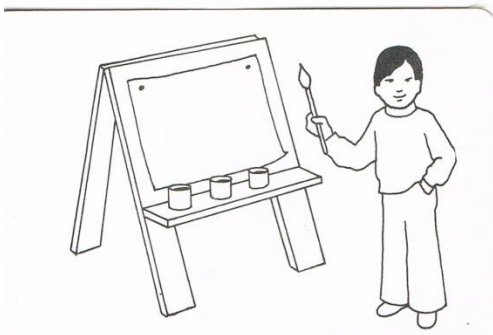
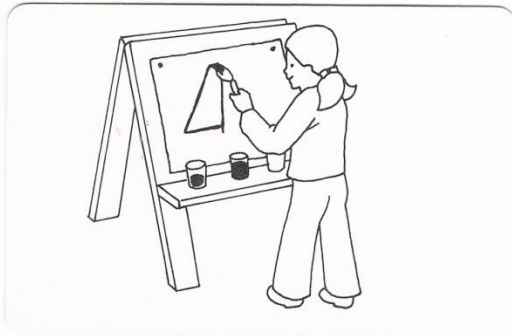
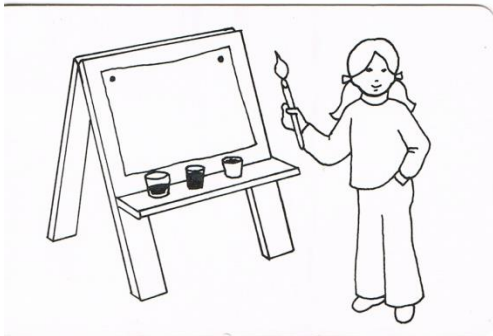
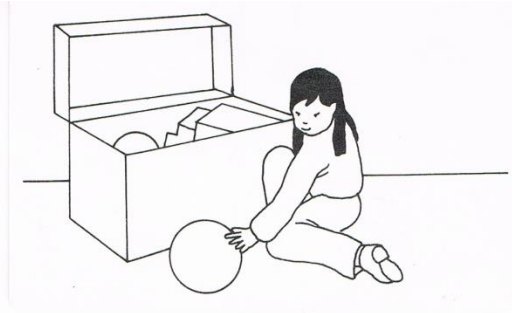
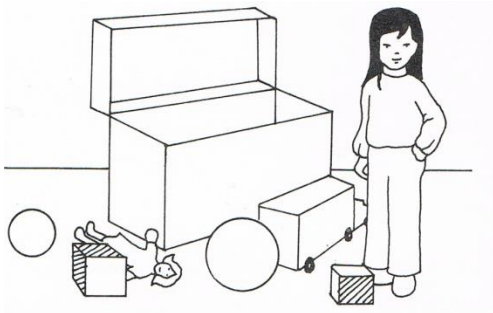
Hoe te oefenen?

- **TafelRondje** (in viertallen) Leerlingen hebben een set en noemen om de beurt de zin bij het plaatje: *gaan* of *aan het*....
- **algemeen**. Later kunnen de leerlingen hun zinnen uitbreiden met de andere strookjes, zoals wanneer? (oranje) en waar? (paars) of hoe? (groen) en **niet**.

**ga
ben**

**verven
aan het verven**

Zinsbouw dag vijf

Samengestelde zin: hoofdzin-hoofdzin (want, maar)

Samengestelde zin: hoofdzin-bijzin (omdat)

Benodigdheden

- HZS oef 28 (waarom-want, omdat)
- HZS oef. 33 (maar)
- DBK blz. 108 (hoofdzin) strookjes
- DBK blz. 109 (hoofdzin-bijzin) strookjes

